

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 515/2560

นาย ป. กับพวกโจทก์ นาง ศ. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1582, ป.พ.พ. มาตรา 1567, ป.พ.พ. มาตรา 1585

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์ทั้งสองไม่มาดูแลเอาใจใส่ผู้เยาว์ ไม่ช่วยค่าอุปการะเลี้ยงดู และไม่มาเยี่ยมผู้เยาว์ ตามสมควร ทำให้ผู้เยาว์แม้รู้ว่าโจทก์ทั้งสองเป็นบิดามารดาแต่ไม่รู้สึกรู้ว่ามีความสัมพันธ์อบอุ่น ใกล้ชิด ตรงกันข้ามกลับหวาดกลัวที่จะต้องไปอาศัยอยู่กับโจทก์ทั้งสอง ยิ่งกว่านั้นการที่โจทก์ที่ 2 ใช้กำลังหักหาญแย่งชิงตัวผู้เยาว์ ทำให้ผู้เยาว์ตกใจหวาดกลัว เครียดและวิตกกังวลจะต้องไปอยู่กับ โจทก์ทั้งสอง อาการผิดปกติทางจิตใจแสดงออกให้เห็นได้ทางพฤติกรรม มีโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่ โรคทางจิตเวช จำเป็นต้องจัดการแก้ไขให้สภาพการใช้ชีวิตของผู้เยาว์กลับสู่สภาวะปกติ โดยให้ ผู้เยาว์ได้อยู่อาศัยในที่ที่เหมาะสมการกระทำความผิดของโจทก์ทั้งสองเป็นการใช้อำนาจปกครอง เกี่ยวกับตัวผู้เยาว์โดยมิชอบ แม้ญาติของผู้เยาว์หรืออัยการไม่ได้ร้องขอ ศาลมีอำนาจถอนอำนาจ ปกครองบางส่วนของโจทก์ทั้งสองได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1582 วรรคหนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงความ ผาสุกของผู้เยาว์แล้ว จึงเห็นสมควรให้ถอนอำนาจปกครองของโจทก์ทั้งสองเฉพาะที่เกี่ยวกับการ กำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1567 (1) และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครอง ผู้เยาว์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1585 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันส่งมอบผู้เยาว์คืนแก่โจทก์ทั้งสอง หากไม่ยอมส่งมอบผู้เยาว์คืนแก่โจทก์ทั้งสอง ให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาของจำเลย ทั้งสองแทน ห้ามมิให้จำเลยทั้งสองเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับผู้เยาว์นับแต่ส่งมอบผู้เยาว์คืนแก่โจทก์ทั้งสอง หรือโจทก์ทั้งสองได้รับผู้เยาว์คืน จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ก่อนสืบพยานโจทก์ทั้งสอง คู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ โดยขอทดลองปฏิบัติต่อกันเป็นเวลา 2 ปี ตามรายละเอียด ในสัญญาประนีประนอมยอมความฉบับลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2555 ที่เสนอต่อศาลชั้นต้น แล้ว ขอให้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด หากคู่ความปฏิบัติผิดเงื่อนไข ก็จะได้ขอให้ศาลยกคดี ขึ้นพิจารณาใหม่ต่อไป ศาลชั้นต้นจำนายคดีชั่วคราว ต่อมาโจทก์ทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้น พิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ และนัดสืบพยานโจทก์ทั้งสองและจำเลย ทั้งสอง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองส่งคืนเด็กหญิง ป. ผู้เยาว์แก่โจทก์ทั้งสอง คำขออื่นของ โจทก์ทั้งสองให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดี เยาวชนและครอบครัว พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสอง ให้ถอนอำนาจปกครองของโจทก์ ทั้งสองที่มีต่อเด็กหญิง ป. ผู้เยาว์ และให้ตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ ค่าฤชาธรรมเนียม ทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสองเป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 1 เป็นอา ของโจทก์ที่ 2 โดยเป็นน้องสาวร่วมบิดามารดาเดียวกันกับนาย ศ. บิดาของโจทก์ที่ 2 ส่วนจำเลยที่ 2 เป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ 1 และไม่มีบุตรด้วยกัน โจทก์ทั้งสองมีบุตรด้วยกัน 3 คน คือ เด็กหญิง ภ. เด็กหญิง ป. และเด็กหญิง จ. หลังจากโจทก์ที่ 2 คลอดผู้เยาว์ประมาณ 45 วัน

ได้มอบผู้เยาว์ให้นาง ศ. ย่าของโจทก์ที่ 2 เป็น ผู้เลี้ยงดู จำเลยทั้งสองรับนาง ศ. และผู้เยาว์ไปอยู่ด้วยที่จังหวัดชลบุรีตั้งแต่ผู้เยาว์อายุ 2 ถึง 3 เดือน แล้วจำเลยทั้งสองเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งสองว่า สมควรถอนอำนาจปกครองของโจทก์ทั้งสองและตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือไม่ เห็นว่า เมื่อผู้เยาว์เกิดยังเป็นทารก อายุ 45 วัน โจทก์ทั้งสองมีปัญหาไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูต้องนำผู้เยาว์ไปมอบให้ย่าอุปการะเลี้ยงดูแทน แต่ย่าอายุมากไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์เอง จำเลยทั้งสองมารับตัวผู้เยาว์พร้อมย่าไปอุปการะเลี้ยงดูในวันที่โจทก์ทั้งสองนำผู้เยาว์มามอบให้ยานั้นเอง แสดงว่าโจทก์ทั้งสองยินยอมให้จำเลยทั้งสองอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยทั้งสองอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์อย่างดี มีพัฒนาการสุขภาพร่างกายและจิตใจสมควรตามวัย โจทก์ทั้งสองไม่มีใครได้ไปเยี่ยมผู้เยาว์และไม่ได้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่จำเลยทั้งสอง ครั้นผู้เยาว์ใกล้จะต้องเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โจทก์ทั้งสองไปขอรับผู้เยาว์มาอุปการะเลี้ยงดูเอง แต่ผู้เยาว์ก็โตพอที่จะรู้ความและเคยชินกับสภาพแวดล้อมและความรัก ความเอาใจใส่ของจำเลยทั้งสองเสียแล้ว ทั้งไม่แน่ใจในความรักของโจทก์ทั้งสอง ปรากฏตามรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของพนักงานคุมประพฤติ ฉบับลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 ต่อมาวันที่ 4 มีนาคม 2555 โจทก์ที่ 2 แสดงอาการแย่งชิงตัวผู้เยาว์ ทำให้ผู้เยาว์มีอาการผิดปกติทางจิตใจ ซึ่งจิตแพทย์ตรวจ 2 ครั้ง ครั้งแรกวันที่ 10 มีนาคม 2555 จิตแพทย์รายงาน ว่า ผู้เยาว์มีความหวาดกลัว อารมณ์สับสน และกังวลเรื่องความปลอดภัยและพลัดพรากจากครอบครัวที่เลี้ยงดู ครั้งที่ 2 วันที่ 22 เมษายน 2555 จิตแพทย์รายงาน ว่า ผู้เยาว์ถูกกระทบทางจิตใจจากเหตุการณ์ที่มารดาผู้ให้กำเนิดใช้ความรุนแรงกับผู้เยาว์ อาจมีโอกาที่จะพัฒนาไปเป็นโรคทางจิตเวช ทั้งสองครั้งจิตแพทย์แนะนำว่าควรดำเนินการเรื่องความปลอดภัยในการใช้ชีวิตและจัดการใช้ชีวิตให้เข้าสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด ตามใบรับรองแพทย์ จิตแพทย์ที่ตรวจผู้เยาว์และจัดทำใบรับรองแพทย์มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมเลขที่ 27240 ตามจรรยาบรรณวิชาชีพหากไม่ใช้แพทย์เฉพาะทางย่อมไม่อาจจัดทำใบรับรองแพทย์ลักษณะดังกล่าวนี้ได้ นอกจากนั้นเมื่อโจทก์ทั้งสองกับจำเลยทั้งสองทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ฉบับลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2555 ให้ผู้เยาว์ทดลองไปอยู่กับโจทก์ทั้งสองในวันหยุด กลับปรากฏว่าก่อนถึงวันหยุดผู้เยาว์มีอาการนอนร้องไห้และนอนก่ดฟัน ดังนั้น การที่โจทก์ทั้งสองไม่ได้มาดูแลเอาใจใส่ผู้เยาว์ ไม่ช่วยค่าอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ และไม่มาเยี่ยมผู้เยาว์ตามสมควร ทำให้ผู้เยาว์แม้รู้ว่าโจทก์ทั้งสองเป็นบิดามารดา แต่ไม่รู้สึกว่าจะมีความสัมพันธ์อบอุ่นใกล้ชิด ตรงกันข้ามกลับหวาดกลัวที่จะต้องไปอาศัยอยู่กับโจทก์ทั้งสอง ยิ่งกว่านั้นการที่โจทก์ที่ 2 ใช้กำลังหักหาญแย่งชิงตัวผู้เยาว์ ทำให้ผู้เยาว์ตกใจหวาดกลัว เครียดและวิตกกังวลจะต้องไปอยู่กับโจทก์ทั้งสอง อาการผิดปกติทางจิตใจแสดงออกให้เห็นได้ทางพฤติกรรม มีโอกาที่จะพัฒนาไปสู่โรคทางจิตเวช จำเป็นต้องจัดการแก้ไขให้สภาพการใช้ชีวิตของผู้เยาว์กลับสู่สภาวะปกติ โดยให้ผู้เยาว์ได้อยู่อาศัยในที่ที่เหมาะสม การกระทำได้กล่าวของโจทก์ทั้งสองเป็นการใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวผู้เยาว์โดยมิชอบ แม้ญาติของผู้เยาว์หรืออัยการไม่ได้ร้องขอ ศาลมีอำนาจถอนอำนาจปกครองบางส่วน of โจทก์ทั้งสองได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1582 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความผาสุกของผู้เยาว์แล้ว จึงเห็นสมควรให้ถอนอำนาจปกครองของโจทก์ทั้งสองเฉพาะที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1567 (1) และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1585 วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยบางส่วน ฎีกาของโจทก์ทั้งสองฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนอำนาจปกครองของโจทก์ทั้งสองเฉพาะที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

จิรนิติ หะวานนท์ · พิศล พิรุณ · กฤษฎี เยพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/515/2560>